

ZAKON

O STANDARDIZACIJI

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se načela i ciljevi standardizacije u Republici Srbiji, organizovanje i delatnost nacionalnog tela za standardizaciju, kao i donošenje, objavljivanje i primena srpskih standarda i srodnih dokumenata.

Član 2.

Ovaj zakon se primenjuje na standarde i srodne dokumente koje donosi i objavljuje nacionalno telo za standardizaciju u Republici Srbiji, kao i na međunarodne standarde i srodne dokumente priznatih međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju iz člana 3. tač. 12) i 13) ovog zakona koji predstavljaju osnovu za donošenje srpskih standarda.

Član 3.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) *standardizacija* je skup koordiniranih aktivnosti na donošenju standarda i srodnih dokumenata;

2) *standard* je javno dostupan dokument, utvrđen konsenzusom i donet od priznatog tela, u kome se za opštu i višekratnu upotrebu utvrđuju pravila, zahtevi, karakteristike, uputstva, preporuke ili smernice za aktivnosti ili njihove rezultate, radi postizanja optimalnog nivoa uređenosti u određenoj oblasti u odnosu na postojeće ili moguće probleme;

3) *međunarodni standard* je standard koji je donela međunarodna organizacija za standardizaciju;

4) *evropski standard* je standard koji je donela evropska organizacija za standardizaciju;

5) *srpski standard* je standard koji je donelo nacionalno telo za standardizaciju u Republici Srbiji;

6) *srodni dokument* je dokument (npr. tehnička specifikacija, tehnički izveštaj, uputstvo) koji je donela međunarodna ili evropska organizacija za standardizaciju, odnosno nacionalno telo za standardizaciju u Republici Srbiji i koji je dostupan javnosti, a ne ispunjava uslove da bude donet kao srpski standard;

7) *zainteresovana strana* je organ državne uprave, privredno društvo, preduzetnik, organizacija potrošača i drugo pravno ili fizičko lice koje pokazuje interes za standardizaciju;

8) *konsenzus* je načelna saglasnost o bilo kom značajnom pitanju, postignuta tako da se uzmu u obzir stanovišta svih zainteresovanih strana i da se usaglase svi suprotstavljeni stavovi, pri čemu se pod konsenzusom ne podrazumeva jednoglasnost u donošenju standarda;

9) *donošenje standarda ili srodnog dokumenta* je skup koordiniranih aktivnosti koje započinju usvajanjem predloga za donošenje standarda ili srodnog dokumenta, a završavaju se donošenjem akta kojim se proglašava da je standard ili srodni dokument donet;

10) *ocenjivanje usaglašenosti proizvoda, procesa i usluga sa srpskim standardima* je aktivnost kojom se utvrđuje da li su ispunjeni zahtevi sadržani u srpskim standardima;

11) *nacionalni znak usaglašenosti* je oznaka kojom se, u skladu sa pravilima nacionalnog tela za standardizaciju u Republici Srbiji, potvrđuje usaglašenost proizvoda, procesa i usluga sa srpskim standardom;

12) *međunarodne organizacije za standardizaciju* jesu organizacije u koje se mogu učlaniti odgovarajuća nacionalna tela za standardizaciju bilo koje države, i to:

- Međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO);
- Međunarodna elektrotehnička komisija (IEC);
- Međunarodna unija za telekomunikacije, Sektor za standardizaciju telekomunikacija (ITU).

13) *evropske organizacije za standardizaciju* jesu organizacije u koje se mogu učlaniti odgovarajuća nacionalna tela za standardizaciju evropskih država, i to:

- Evropski komitet za standardizaciju (CEN);
- Evropski komitet za standardizaciju u oblasti elektrotehnike (CENELEC);
- Evropski institut za standarde iz oblasti telekomunikacija (ETSI).

Član 4.

Standardizacija u Republici Srbiji zasniva se na sledećim načelima:

1) pravu na dobrovoljno učešće svih zainteresovanih strana prilikom donošenja srpskih standarda;

2) konsenzusu zainteresovanih strana;

3) sprečavanju prevladavanja pojedinačnih interesa nad zajedničkim interesom zainteresovanih strana;

4) preglednosti postupka standardizacije i dostupnosti javnosti srpskih standarda i srodnih dokumenata;

5) međusobnoj usklađenosti srpskih standarda i srodnih dokumenata;

6) uzimanju u obzir stanja razvijenosti tehnike i pravila međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju i odgovarajućih međunarodnih sporazuma;

7) jednakom tretmanu inostranih proizvoda ili usluga i istih ili sličnih domaćih proizvoda ili usluga, u skladu sa potvrđenim međunarodnim sporazumima čiji je potpisnik Republika Srbija.

Član 5.

Ciljevi standardizacije u Republici Srbiji su:

1) unapređivanje zaštite života, zdravlja i bezbednosti ljudi, životinja i biljaka, kao i zaštite životne sredine;

2) poboljšavanje kvaliteta proizvoda, procesa i usluga, njihova tipizacija, kompatibilnost i zamenljivost;

3) obezbeđivanje jedinstvene tehničke osnove;

4) razvoj i unapređivanje proizvodnje i prometa proizvoda, izvođenja radova, odnosno vršenja usluga kroz razvoj međunarodno usklađenih standarda radi efikasnog korišćenja rada, materijala i energije;

5) unapređivanje međunarodne trgovine, sprečavanjem ili otklanjanjem nepotrebnih tehničkih prepreka.

II. NACIONALNO TELO ZA STANDARDIZACIJU

Član 6.

Radi ostvarivanja ciljeva iz člana 5. ovog zakona, Vlada će odlukom osnovati Institut za standardizaciju Srbije (u daljem tekstu: Institut), kao nacionalno telo za standardizaciju u Republici Srbiji.

Institut je ustanova koja se upisuje u sudski registar.

Sredstva kojima posluje Institut su u državnoj svojini.

Na pitanja osnivanja, organizacije i rada Instituta, koja nisu posebno uređena ovim zakonom, primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju javne službe.

Član 7.

Institut obavlja sledeće poslove:

1) donosi, objavljuje, preispituje i povlači srpske standarde, u skladu sa pravilima Instituta;

2) daje tumačenje srpskih standarda, kao i tumačenje primene srpskih standarda, na zahtev zainteresovane strane;

3) obezbeđuje usaglašenost srpskih standarda sa međunarodnim i evropskim standardima;

4) vodi registar donetih i povučenih srpskih standarda, u skladu sa pravilima Instituta;

5) učestvuje u izradi i preispitivanju međunarodnih i evropskih standarda, u oblastima koje su od interesa za Republiku Srbiju;

6) saraduje sa međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju i nacionalnim telima za standardizaciju država potpisnica odgovarajućih sporazuma iz oblasti standardizacije;

7) izvršava zadatke u vezi sa standardizacijom, u skladu sa obavezama iz potvrđenih međunarodnih sporazuma čiji je potpisnik Republika Srbija;

8) obezbeđuje dostupnost javnosti donetih i povučenih srpskih standarda, publikacija, kao i standarda i publikacija odgovarajućih međunarodnih, evropskih i nacionalnih tela za standardizaciju i vrši njihovu prodaju;

9) dostavlja obaveštenje, na zahtev organa državne uprave, o tome da li je u oblasti koja se uređuje tehničkim propisom donet odgovarajući srpski standard ili predstoji njegovo donošenje, odnosno da li postoji odgovarajući međunarodni ili evropski standard;

10) deluje kao informativni centar za standarde, za informisanje i obaveštavanje o standardima, u skladu sa zahtevima predviđenim u odgovarajućim međunarodnim sporazumima i obavezama koje proizlaze iz članstva u odgovarajućim međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju;

11) predstavlja i zastupa interese standardizacije u Republici Srbiji u međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju;

12) odobrava upotrebu nacionalnog znaka usaglašenosti sa srpskim standardima, u skladu sa pravilima Instituta;

13) donosi pravila na osnovu kojih se donose, objavljuju, preispituju i povlače srpski standardi;

14) poverava zainteresovanim stranama, u skladu sa svojim pravilima, izradu predloga srpskih standarda u specifičnim oblastima;

15) promoviše primenu srpskih standarda;

16) obavlja i druge poslove iz oblasti standardizacije, u skladu sa zakonom i odlukom o osnivanju.

Poslovi koje obavlja Institut iz stava 1. tač. 1), 2), 4), 8), 13), 14) i 15) ovog člana odnose se i na srodne dokumente.

Poslove iz stava 1. ovog člana Institut ne obavlja radi sticanja dobiti.

Način informisanja i obaveštavanja iz stava 1. tačka 10) ovog člana uređuje se propisom koji donosi Vlada.

Član 8.

Članovi Instituta mogu biti privredna društva, druga pravna lica ili preduzetnici, koji su osnovani po propisima Republike Srbije, kao i fizička lica koja su državljani Republike Srbije.

Članstvo u Institutu je dobrovoljno.

Član Instituta ima pravo da učestvuje u radu organa Instituta i upravljanju Institutom u skladu sa ovim zakonom, odlukom o osnivanju i statutom Instituta.

Član Instituta ima pravo na poseban popust kod: kupovine standarda, srodnih dokumenata i drugih publikacija; plaćanja naknade za druge usluge koje vrši Institut u obavljanju poslova standardizacije; plaćanja naknade za učešće na seminarima, konferencijama, savetovanjima i drugim stručnim skupovima koje Institut organizuje samostalno ili u saradnji sa drugim pravnim licima i organizacijama, kao i na druge pogodnosti u skladu sa odlukom o osnivanju i statutom Instituta.

Član Instituta ima obavezu da plaća članarinu, učestvuje u ostvarivanju ciljeva, programa i planova Instituta, promoviše primenu srpskih standarda i srodnih dokumenata, u skladu sa odlukom o osnivanju i statutom Instituta.

Prava i obaveze člana Instituta, način sticanja i prestanka statusa člana Instituta, kriterijumi za utvrđivanje visine članarine, kao i kriterijumi za utvrđivanje posebnog popusta iz stava 4. ovog člana, bliže se uređuju odlukom o osnivanju i statutom Instituta.

Član 9.

Sredstva za rad Instituta obezbeđuju se:

- 1) naplatom članarine;
- 2) prodajom srpskih standarda, srodnih dokumenata i drugih publikacija;
- 3) naplatom usluga;
- 4) iz budžeta Republike Srbije;
- 5) iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Potrebna sredstva za rad utvrđuju se godišnjim programom rada Instituta, u skladu sa odlukom o osnivanju.

Sredstva za članarine Instituta u evropskim i međunarodnim organizacijama za standardizaciju, koja se utvrđuju godišnjim programom rada Instituta, obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije.

Član 10.

Organi Instituta su:

- 1) skupština;
- 2) upravni odbor;
- 3) direktor;
- 4) nadzorni odbor.

Način obrazovanja organa iz stava 1. ovog člana, njihov delokrug, izbor i mandat članova organa, način odlučivanja i druga pitanja od značaja za rad organa, uređuju se odlukom o osnivanju.

Poslovanje i upravljanje Institutom, kao i način rada organa iz stava 1. ovog člana, bliže se uređuju statutom Instituta.

Član 11.

U Institutu se obrazuju stručni saveti i komisije kao stručna tela.

Stručni saveti iz stava 1. ovog člana obrazuju se radi usmeravanja stručnog rada u pojedinim oblastima standardizacije, u skladu sa odlukom o osnivanju i statutom Instituta.

Komisije iz stava 1. ovog člana obrazuju se radi donošenja standarda i srodnih dokumenata, u skladu sa pravilima Instituta.

Oblasti standardizacije za koje se obrazuju stručni saveti, način obrazovanja stručnih saveta i komisija, kao i druga pitanja od značaja za njihov rad, uređuju se odlukom o osnivanju i statutom Instituta.

III. DONOŠENJE I OBJAVLJIVANJE SRPSKIH STANDARDA

Član 12.

Srpski standardi donose se i objavljuju u skladu sa ovim zakonom i pravilima Instituta koja su usklađena sa pravilima međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju i Kodeksom dobre prakse za izradu, donošenje i primenu standarda iz Sporazuma o tehničkim preprekama trgovini Svetske trgovinske organizacije.

Kao osnova za donošenje srpskih standarda koriste se, po pravilu, međunarodni standardi i srodni dokumenti. U slučaju da u određenoj oblasti ne postoji međunarodni standard ili je važeći međunarodni standard neodgovarajući, kao osnova se mogu koristiti evropski ili nacionalni standardi i srodni dokumenti drugih država.

Institut u svom glasilu objavljuje obaveštenje o pokretanju postupka za donošenje srpskog standarda, a kada je to neophodno i za srodni dokument, kao i obaveštenje o stavljanju standarda, odnosno srodnog dokumenta na javnu raspravu.

Član 13.

Akt kojim se proglašava da je standard ili srodni dokument donet, kao i akt o povlačenju srpskog standarda ili srodnog dokumenta donosi nadležni organ Instituta, u formi rešenja, u skladu sa odlukom o osnivanju.

Rešenje iz stava 1. ovog člana objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Danom objavljivanja rešenja kojim se proglašava da je standard ili srodni dokument donet, taj standard ili srodni dokument postaje dostupan javnosti.

Član 14.

Srpski standard, odnosno srodni dokument, označava se oznakom koja počinje skraćenicom SRPS, u skladu sa pravilima Instituta.

Nije dozvoljena upotreba skraćenice SRPS za označavanje drugih dokumenata.

Član 15.

Srpski standardi donose se i objavljuju na srpskom jeziku i pismu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje službena upotreba jezika i pisma.

Izuzetno, kada je osnova za donošenje srpskog standarda, standard, odnosno srodni dokument iz člana 12. stav 2. ovog zakona, srpski standard može biti objavljen i na jednom od zvaničnih jezika evropskih organizacija za standardizaciju.

Član 16.

Srpski standardi i srodni dokumenti objavljuju se kao posebna izdanja Instituta u štampanom, odnosno elektronskom obliku.

Autorsko pravo na srpskom standardu i srodnom dokumentu pripada Institutu, u skladu sa zakonom kojim se uređuju autorska i srodna prava.

Umnožavanje, u celini ili delimično, kao i distribucija srpskih standarda i srodnih dokumenata, dozvoljeni su samo uz saglasnost Instituta.

IV. PRIMENA SRPSKIH STANDARDA

Član 17.

Primena srpskih standarda i srodnih dokumenata je dobrovoljna.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako se tehnički propis poziva na srpski standard tako da je ispunjavanje zahteva tog standarda jedini način da se postigne usaglašenost sa zahtevima iz tehničkog propisa, takav standard se primenjuje kao tehnički propis.

Član 18.

Usaglašenost proizvoda, procesa i usluga sa srpskim standardom iz člana 17. stav 1. ovog zakona može se potvrditi deklaracijom o usaglašenosti koju izdaje proizvođač ili davalac usluge.

Davalac deklaracije o usaglašenosti potvrđuje da je ispunio sve zahteve iz standarda.

Deklaracijom o usaglašenosti iz stava 2. ovog člana, smatra se i stavljanje oznake standarda na proizvod, njegovu ambalažu ili prateću dokumentaciju.

Član 19.

Institut odobrava upotrebu nacionalnog znaka usaglašenosti, u skladu sa pravilima Instituta.

Telo za ocenjivanje usaglašenosti koje obavlja sertifikaciju može, u skladu sa svojim pravilima, odobriti upotrebu svog znaka usaglašenosti kojim se potvrđuje da su proizvodi, procesi i usluge usaglašeni sa srpskim standardima.

V. NADZOR

Član 20.

Nadzor nad radom Instituta u obavljanju poslova standardizacije iz člana 7. ovog zakona, vrši ministarstvo nadležno za poslove standardizacije.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 21.

Danom stupanja na snagu ovog zakona Institut za standardizaciju Srbije, osnovan Odlukom o osnivanju Instituta za standardizaciju Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 16/07), nastavlja sa radom.

Odluka o osnivanju Instituta za standardizaciju Srbije iz stava 1. ovog člana, uskladiće se sa odredbama ovog zakona u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 22.

Postojeći srpsko-crnogorski standardi i srodni dokumenti čija oznaka počinje akronimom SCS, a koji su doneti do dana stupanja na snagu ovog zakona, postaju srpski standardi i srodni dokumenti.

Oznake postojećih standarda i srodnih dokumenata, označenih skraćenicom JUS i akronimom SCS, zamenjuju se oznakom koja počinje skraćenicom SRPS, najkasnije donošenjem njihovih izmena i dopuna.

Član 23.

Srpski standardi čija je primena obavezna, osim standarda iz člana 17. stav 2. ovog zakona, postaju dobrovoljni 30. juna 2009. godine.

Odredbe pravilnika, odnosno rešenja o jugoslovenskim standardima, koji su doneti do dana stupanja na snagu Zakona o standardizaciji („Službeni list SRJ”, br. 30/96, 59/98, 70/01 i 8/03), koje propisuju obaveznost jugoslovenskih standarda, u celini ili delimično, prestaju da važe 30. juna 2009. godine.

Član 24.

Do donošenja podzakonskog propisa iz člana 7. stav 4. ovog zakona primenjuje se Uredba o načinu informisanja i obaveštavanja o tehničkim propisima, standardima i ocenjivanju usaglašenosti („Službeni glasnik RS”, broj 126/07).

Vlada će propis iz člana 7. stav 4. ovog zakona doneti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 25.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o standardizaciji („Službeni list SCG”, broj 44/05).

Član 26.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.